VEO / VTO
Ovaska

6.6.2018

Liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Muutosehdotus HE 45/2018 vp lakiehdotuksiin

Liikenne- ja viestintäministeriö ehdottaa muutoksia HE 45/2018 vp sisältyviin lakiehdotuksiin. Muutoksilla poistettaisiin esityksestä maakuntauudistukseen liittyvät muutokset. Näin tärkeät ja maakuntauudistuksesta riippumattomat muutokset koskien maanteiden luokittelua ja runkoverkkoa, tienpidon yleisiä vaatimuksia, palvelutasoa, kunnossapitoa sekä valtakunnallista liikennejärjestelmäsuunnittelua koskevat säännökset sekä eräät muut maakuntauudistuksesta riippumattomat sisällölliset ja lakia sujuvoittavat muutokset sekä lain nimikkeen muutos voisivat tulla voimaan mahdollisimman pian. Samoin ratalain rautateiden luokittelua ja radanpidon yleisiä vaatimuksia koskevat säännökset sekä eräät muut maakuntauudistuksesta riippumattomat muutokset olisi tärkeää saada mahdollisimman pian voimaan. Muutoksella selkeytettäisiin lainsäädäntökokonaisuutta erottamalla sisällölliset muutokset hallinnollisista muutoksista. Kaikki maakuntauudistukseen liittyvät muutokset tuotaisiin eduskunnan käsiteltäväksi uudella hallituksen esityksellä syksyllä 2018.

Laista maantielain muuttamisesta (lakiehdotus 1) poistettaisiin tienpidon järjestämiseen maakuntauudistuksessa liittyvät muutokset ja kokonaisuudet. Luku 1 b poistettaisiin kokonaan. Myös maakunnallista liikennejärjestelmäsuunnittelua koskeva sääntely poistettaisiin. Laissa vain viitattaisiin alueellisen liikennejärjestelmäsuunnittelun osalta yleisesti nykyiseen alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annettuun lakiin. Lakiehdotuksesta maantielain muuttamisesta, ei poistettaisi pykäliä (jätettäisi nykymuotoonsa täysin muuttumattomina), sillä mm. tienpitoviranomainen -termistä luopumisen johdosta laissa käytettäisiin voimassa olevasta tilanteesta poiketen termiä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Hallitukseen esityksessä säännöksiin on sisältynyt myös useita sujuvoittavia muutoksia, jotka olisi hyvä toteuttaa tässä yhteydessä.

Laista ratalain muuttamisesta (lakiehdotus 13) poistettaisiin niin ikään kaikki maakuntauudistukseen liittyvät muutokset, mutta säilytettäisiin radanpidon yleisiin vaatimuksiin ja rautateiden runkoverkkoon liittyvät muutokset. Lisäksi säilytettäisiin eräitä maantielain muutoksiin (lakiin liikennejärjestelmästä ja maanteistä) liittyviä muutoksia.

Lakiehdotukset 2-12 ja 14- 21 ehdotetaan hylättäväksi tässä vaiheessa kokonaan. Kaikki maakuntauudistukseen liittyvät muutokset ja tarpeelliset viittausmuutokset tuotaisiin eduskunnan käsiteltäväksi uudella hallituksen esityksellä syksyllä 2018. Ehdotukseen laista maantielain muuttamisesta annetun lain ja eräiden muiden lakien voimaanpanosta sisältynyt eräiden tehtäväkokonaisuuksien siirtäminen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista liikenteen ohjausyhtiöön (HE 34/2018 vp) toteutettaisiin liikenne- ja viestintäministeriön virastouudistusta koskevien muutosten yhteydessä, mihin liittyen valiokunnalle toimitetaan erillinen muistio.

Lakiehdotuksiin ehdotettavat muutokset eritellään tarkemmin alla. Liitteenä ovat lakiehdotukset maantielain ja ratalain muuttamisesta, joihin ehdotettavat muutokset on merkitty punaisella fontilla ja yliviivauksella sekä lisäksi keltaisella korostusvärillä.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

Vaikutukset

Ehdotettavilla muutoksilla irrotettaisiin maanteitä ja ratoja koskevaan lainsäädäntöön tehtävät sisällölliset muutokset omaksi kokonaisuudekseen erilleen maakuntauudistukseen liittyvästä hallinnon uudelleen järjestämisestä. Muutokset mahdollistavat näiden erityisesti maanteiden palvelutasoa ja laatutasoa, tienpidon valvontaa sekä valtakunnallista liikennejärjestelmäsuunnittelua koskevien säädösmuutosten voimaan tulemisen selkeänä omana kokonaisuutena ilman monimutkaista siirtymäsääntelyä. Muutosten olisi tärkeää tulla voimaan ripeästi nykyisten organisaatioiden jatkaessa toimintaansa.

Säilytettävien ehdotusten osalta viitataan hallituksen esityksen vaikutusten arviointiin ja erityisesti taloudellisia vaikutuksia, ympäristövaikutuksia ja muita yhteiskunnallisia vaikutuksia koskeviin osioihin. Tiivistetysti tuodaan muutosten vaikutuksista esiin seuraavaa:

- Esitykseen sisältyvällä yhtenäisellä palvelutasomäärittelyllä sekä laatutasovaatimuksilla edistettäisiin kansalaisten ja elinkeinoelämän mahdollisimman yhdenvertaista kohtelua maan eri osissa. Maantieverkon kunnolla on laajat yhteiskunnalliset vaikutukset. Vaikutukset kohdistuvat sekä asiakkaille että väylänpitäjälle eli valtiolle.
- Kunnossapidon tasosta säätäminen edistäisi kansalaisten ja elinkeinoelämän yritysten yhdenvertaista kohtelua maan eri osissa, kun merkitykseltään ja liikennemääriltään saman tasoisilla teillä tulisi tarjota yhtenäistä kunnossapidon tasoa. Kunnossapidosta säätäminen tuottaisi myös ennustettavaa tietoa siitä, millaista laatutasoa kullakin väylällä olisi tarjottava. Odotusarvo on, että vaikutukset väylien kuntoon olisivat positiiviset.
- Säädettävät tasovaatimukset maanteiden palvelutasolle ja kunnossapidon tasolle on jatkossa huomioitava valtion tienpidon rahoitusta koskevassa. On arvioitu, että esityksessä kuvattu palvelutaso edellyttäisi lisärahoitusta.
- Aluekehitysvaikutusten ja alueiden kehittämisen kannalta tieliikennejärjestelmä on keskeisessä asemassa. Liikennejärjestelmäsuunnittelulla ja tieverkon pitkäjänteisellä kehittämisellä luodaan edellytykset asumiselle ja elinkeinotoiminnalle maan eri osissa sekä vaikutetaan kestävän ja tasapainoisen aluerakenteen syntymiseen.
- Elinkenoelämän investointien näkökulmasta esitykseen sisältyvä pitkäjänteinen suunnittelu edistää ja osaltaan mahdollistaa elinkeinoelämän investointien ja toiminnan suunnittelemista nykyistä pidemmän aikavälin suunnitelmiin ja tietoihin perustuen.
- Esityksessä ehdotettu maanteiden yksityistieliittymien rumpujen kunnossapidon siirto maantien kunnossapitäjälle aiheuttaa lisäkustannuksia valtiolle, mutta hyöty on pidemmällä aikavälillä huomattava, kun korjausvelan kasvua saadaan hidastettua ja maanteiden elinkaaritehokkuutta parannettua ehkäisemällä puutteellisesta kuivatuksesta johtuvat vauriot maanteissä. Muutos olisi toteutettavissa kustannustehokkaasti alueurakoiden kilpailuttamisen myötä.

Muutokset lakiehdotuksiin

Lakiin maantielain muuttamisesta tehtäisiin seuraavat muutokset:

- 2 §: Poistetaan 1 momentista maininta maakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta ja 2 momentista maakuntauudistukseen liittyvät tienpidon järjestämistä koskevat maininnat.
- 3 §: Poistetaan 6 ja 7 kohdat, jotka liittyvät maakuntauudistukseen
- 6 §: Korvataan 2 ja 3 momentissa tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella. Tehtävien siirtyminen tienpitäjälle liittyy maakuntauudistukseen.
- 8 §: Korvataan 1 ja 2 momentissa tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella. Tehtävien siirtyminen tienpitäjälle liittyy maakuntauudistukseen.
- 11 § Korvataan 2 momentissa maakunnat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla, ja poistetaan muut maakuntauudistukseen liittyvät kirjaukset 1 ja 2 momentista.

- 15 c §: Korvataan hallituksen esityksen mukainen säännös viittaussäännöksellä alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain (7/2014) 17 §:n 1 momentin 6 kohtaan, jossa säädetään maakunnan liiton tehtävästä koskien maakunnan liikennejärjestelmäsuunnittelua.
- 15 d §: Poistetaan 1 ja 3 momentista maininnat maakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun ja poistetaan 2 momentti niin, että 3 ja 4 momentit siirtyvät 2 ja 3 momenteiksi.
- 15 e §: Poistetaan asetuksen antovaltuudesta maininta maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelmasta.
- 1 b luku: Poistetaan koko luku. Siirretään kuitenkin 15 o § ja 15 p § 7 lukuun erinäiset säännökset niin, että niistä tulisi 100 b ja 101 a §:t. Korvataan mainituissa pykälissä maakunta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella. HE:n mukainen 100 b § siirtyisi 100 c §:ksi.
- 15 q §: Muutetaan numerointia 15 f §:ksi johtuen 1 b luvun poistamisesta. Korvataan maakunta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella 2-4 momentissa ja muutetaan 4 momentissa maakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma alueelliseksi liikennejärjestelmäsuunnitelmaksi.
- 15 r §: Muutetaan numerointia 15 g §:ksi johtuen 1 b luvun poistamisesta. Korvataan maakunta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella 1 momentissa.
- 15 s §: Muutetaan numerointia 15 h §:ksi johtuen 1 b luvun poistamisesta. Korvataan maakunta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella 2-4 momentissa.
- 16 §: Korvataan maakunta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella 1 ja 2 momentissa. Poistetaan 2 momentista viittaus maakuntalakiin ja maakunnan ilmoitusten julkaisemiseen.
- 17 §: Korvataan 3 momentissa maakunta maakunnan liitolla ja poistetaan turhaksi jäävä sana tarvittaessa.
- 19 §: Muutetaan 2 momentissa maakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma alueelliseksi liikennejärjestelmäsuunnitelmaksi.
- 22 §: Muutetaan 4 momentissa maakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma alueelliseksi liikennejärjestelmäsuunnitelmaksi.
- 24 §: Muutetaan 2 momentissa tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseksi.
- 27 §: Korvataan maakunta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella 1-4 momentissa. Palautetaan 2 momenttiin nykytilaa vastaava kuulutusmenettely (kunnalliset ilmoitukset). Poistetaan 4 momentissa lausunnonantajatahona Valtion lupa- ja valvontavirasto.
- 27 a §: Korvataan maakunta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 27 b §: Korvataan maakunta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella 1 momentissa. Muutetaan viittaukset 2 ja 3 momentissa 15 q ja 15 r §:ään viittauksiksi 15 g ja 15 h §:ään. Tämä muutos merkitsee myös sen korjaamista, että viitataan oikeisiin pykäliin, eikä johdu vain numeroinnin muutoksesta.
- 30 §: Korvataan maakunta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella 2 momentissa.
- 31 §: Poistetaan tarpeettomina 1 ja 3 momentista maininnat maakunnan hakemuksesta.
- 32 §: Korvataan maakunta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella 2 momentissa.
- 34 §: Korvataan tienpitäjä 1 momentissa ja maakunta 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella. Poistetaan tarpeettomana 1 momentista maininta maakunnan esityksestä.
- 35 §: Korvataan maakunta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella 1 ja 2 momentissa
- 36 §: Korvataan maakunta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella 1 momentissa.
- 37 §: Korvataan 1-4 momentissa tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella. Korjataan viittaus runkoteihin viittaukseksi runkoverkkoon kuuluviin maanteihin 4 momentissa.
- 38 §: Korvataan 1,2 ja 4 momentissa tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 40 §: Korvataan 2 ja 3 momentissa maakunta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 42 §: Korvataan 1-4 momentissa tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 42 a §: Korvataan 1 ja 3 momentissa tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella. Korjataan 1 momentissa lisäksi kirjoitusvirhe (tehdä -> tehdään).
- 42 b §: Korvataan 1-3 momentissa tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 43 §: korvataan 1 ja 2 momentissa maakunta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

- 44 §: Korvataan 2 momentissa maakunta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 45 §: Korvataan 2 momentissa maakunta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 47 §: Korvataan tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 48 §: Korvataan 2 momentissa tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 49 §: Korvataan maakunta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 51 §: Korvataan 1 ja 2 momentissa maakunta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 52 §: Korvataan 2-4 momentissa tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja poistetaan maakunnat tahoista, joilta voidaan pyytää lausuntoa.
- 52 b §: Korvataan tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 54 §: Korvataan tienpitäjä ja kirjaus maakunta tienpitäjän suostumuksella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 56 §: Korvataan 1, 3 ja 4 momentissa tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 56 a §: Korvataan tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 57 §: Korvataan 1 momentissa tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 62 §: Korvataan 1 momentissa tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 69 §: Korvataan 2 momentissa tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 74 §: Korvataan 2 momentissa tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 75 §: Korvataan 1 ja 2 momentissa tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella. Korjataan lisäksi 3 momentissa kirjoitus virhe (ti -> tie).
- 79 §: Korvataan 1 ja 2 momentissa tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella. Palautetaan lisäksi voimassa olevan lain mukainen 4 momentti ehdotukseen.
- 80 §: Korvataan tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 83 §: Korvataan tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 85 §: Korvataan tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 88 §: Korvataan 1 momentissa tienpitäjä ja maakunta ja 2 momentissa tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 90 §: Korvataan 3 momentissa tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 91 §: Korvataan 2 momentissa tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 93 §: Korvataan 3 ja 4 momentissa tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 95 §: Korvataan 1 ja 3 momentissa tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 95 a §: Korvataan 1 momentissa tienpitäjä ja 2 momentissa maakunta tai tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 99 §: Korvataan maakunta ja Valtion lupa- ja valvontavirasto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja maakunnan liitolla.
- 99 b §: Korvataan 1 momentissa Liikennevirasto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 100 §: Korvataan 1 momentissa tienpitoalueen maakunnat ja 2 momentissa maakunnat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 100 b §: Siirretään omavalvontasäännös (aiemmin 15 o §) tähän ja korvataan maakunta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella 1 ja 3 momentissa.
- 100 c §: Siirretään tienpidon viranomaisvalvontaa koskeva säännös 100 c §:ksi (aiemmin 100 b).
- 101 §: Korvataan 1-3 momentissa tienpitäjä ja maakunta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 101 a §: Siirretään tietojensaantioikeutta koskeva säännös 101 a §:ksi (aiemmin 15 p §) ja korvataan maakunta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella 1 ja 2 momentissa.
- 102 §: Korvataan tienpitäjä ja maakuntaelinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 103 §: Palautetaan voimassa olevan lain mukainen tiedoksiantomenettely (kunnalliset ilmoitukset) ja kirjataan toimijaksi maakunnan sijaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.
- 104 §: Korvataan 1 momentissa maakunta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja 2 momentissa maakunta ja Valtion lupa- ja valvontavirasto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja maakunnan liitolla.

- 105 §: Korvataan 5 momentissa tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja 6 momentissa maakunta ja Valtion lupa- ja valvontavirasto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja maakunnan liitolla.
- 107 §: Korvataan 3 momentissa tienpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- 108 §: Palautetaan voimassa olevan lain mukainen menettely (kunnalliset ilmoitukset) ja kirjataan toimijaksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.
- 108 §: Korvataan 2 momentissa maakunnat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.
- Muutetaan voimaantulosäännöstä niin, ettei lain voimaantulosta säädettäisi erillisellä lailla. Poistetaan maakuntauudistukseen liittyvät siirtymäsäännökset. Tehdä tarpeelliset muutokset pykäläviittauksiin eräiden säännösten numeroinnin muutoksista johtuen.

Lakiin ratalain muuttamisesta tehtäisiin seuraavat muutokset:

- 8 §: Korvataan maakunnat 2 momentissa nykytilaa vastaavasti maakunnan liitoilla ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla ja muutetaan maakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma alueelliseksi liikennejärjestelmäsuunnitelmaksi.
- 12 §: Muutetaan maakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma alueelliseksi liikennejärjestelmäsuunnitelmaksi
- 15 §: Korjataan pykälän otsikko (LVM:n vastineessa mainittu tekninen virhe) ja muutetaan 4 momentissa maakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma alueelliseksi liikennejärjestelmäsuunnitelmaksi
- 22 §: Palautetaan 2 momenttiin nykytilaa vastaava kuulutusmenettely (kunnalliset ilmoitukset) ja palautetaan 4 momenttiin lausunnonantajatahoiksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja maakunnan liitot Valtion lupa- ja valvontaviraston sijaan.
- 25 a ja 43 a §:t: Ei kumota pykäliä, mutta muutetaan muotoiluja niin, että ELY-keskuksen toimivalta ei sulje pois Liikenneviraston toimivaltaa pykälissä tarkoitetuissa asioissa.
- Poistetaan esityksestä 9, 10, 28, 69, 79, 91, 92 ja 95 §:n muutokset ja 89 a §:n kumoaminen.
- Muutetaan voimaantulosäännöstä niin, ettei lain voimaantulosta säädettäisi erillisellä lailla. Poistetaan maakuntauudistukseen liittyvät siirtymäsäännökset.

Liitteet Muutokset lakiehdotuksiin

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi